

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อในโรงพยาบาลในมารดาหลังคลอด โรงพยาบาลแม่และเด็กเชียงใหม่		
ชื่อผู้เขียน	นางนงค์เยาว์ แสงคำ		
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:	ผศ.ดร. วารุณี	พองแก้ว	ประธานกรรมการ
	ผศ.อะเคื้อ	อุณหเลขกะ	กรรมการ
	รศ.ณวี	เบาทรวง	กรรมการ
	ผศ.วิลาวัลย์	เสนารัตน์	กรรมการ
	รศ.ดร. สุกัญญา	ปรีสัญญกุล	กรรมการ
	ผศ.บุภาพร	เม่งอำพัน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุบัติการณ์และการกระจายการติดเชื้อในโรงพยาบาลในมารดาหลังคลอด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดเชื้อในโรงพยาบาลกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในมารดาที่คลอดที่โรงพยาบาลแม่และเด็กเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2539 ถึง 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 จำนวน 1,321 ราย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล ที่ผู้วิจัยปรับมาจากแบบเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของโรงพยาบาลแม่และเด็กเชียงใหม่ และวินิจฉัยการติดเชื้อในโรงพยาบาลโดยใช้เกณฑ์การวินิจฉัยของศูนย์ควบคุมโรค สหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1988 และ ค.ศ. 1992 โดยติดตามเฝ้าระวังมารดาขณะอยู่ในโรงพยาบาลและหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 7 - 15 วัน ในรายที่คลอดทางช่องคลอด และ 30 วันในรายที่คลอดโดยการผ่าตัด

ผลการศึกษาค้นพบว่า

1. มารดาหลังคลอดที่เฝ้าระวังทั้งหมด 1,321 ราย เกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาล 51 ราย รวม 51 ครั้ง คิดเป็นอัตราการติดเชื้อ 3.9 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย เป็นการติดเชื้อที่พบขณะมารดาอยู่ในโรงพยาบาล 26 ราย รวม 26 ครั้ง คิดเป็นอัตราการติดเชื้อ 2.0 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย และพบการติดเชื้อหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาลอีก 25 ราย รวม 25 ครั้งคิดเป็นอัตราการติดเชื้อ 3.2 ครั้งต่อมารดาหลังคลอดที่ติดตามได้หลังจำหน่าย 100 ราย

2. อัตราการติดเชื้อสูงสุดในมารดาหลังคลอดที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี คิดเป็น 6.5 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย มารดาหลังคลอดที่มีลำดับการตั้งครรภ์เป็นครั้งที่ 1 มีอัตราการติดเชื้อสูงสุดคิดเป็น 4.6 ครั้งต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย พบการติดเชื้อบริเวณแผลฝีเย็บมากที่สุด (ร้อยละ 51) รองลงมาคือการติดเชื้อที่เย็บอุ้งเชิงกราน (ร้อยละ 21.6) พบเชื้อแบคทีเรียเป็นสาเหตุของการติดเชื้อทั้งหมด โดยพบเชื้อแบคทีเรียแกรมบวกมากที่สุด (ร้อยละ 55.9) มารดาหลังคลอดที่มีโรคประจำตัวเดิม มีอัตราการติดเชื้อสูงกว่ามารดาที่ไม่มีโรคประจำตัวเดิม โดยมีอัตราการติดเชื้อ 6.4 และ 3.8 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 รายตามลำดับ มารดาที่คลอดผิดปกติมีอัตราการติดเชื้อสูงกว่ามารดาที่คลอดปกติ คิดเป็น 4.7 และ 3.4 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย ตามลำดับ ภาวะแทรกซ้อนในระยะแรกหลังคลอดมีอัตราการติดเชื้อสูงสุด รองลงมาคือภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์ พบอัตราการติดเชื้อ 11.3 และ 11.1 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย ตามลำดับ การใช้อุปกรณ์การแพทย์เพื่อการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่พบการติดเชื้อมากที่สุดคือ การขูดมดลูกพบอัตราการติดเชื้อ 11.1 ครั้งต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย รองลงมาคือการตรวจภายใน มารดาที่ได้รับการตรวจภายในมากกว่า 5 ครั้ง มีอัตราการติดเชื้อสูงสุด คิดเป็น 4.5 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย รองลงมาคือมารดาที่ได้รับการตรวจภายใน 1 - 5 ครั้ง พบอัตราการติดเชื้อคิดเป็น 0.8 ครั้ง ต่อมารดาที่เฝ้าระวัง 100 ราย

3. ภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์ และภาวะแทรกซ้อนในระยะแรกหลังคลอดเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อในโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.001$) การขูดมดลูก และจำนวนครั้งของการตรวจภายในเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อในโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.01$ และ $P < 0.05$ ตามลำดับ)

การติดเชื้อในโรงพยาบาลในระยะหลังคลอดเป็นภาวะแทรกซ้อนที่พบได้ในผู้รับบริการทางสูติกรรม ดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ควรมีความเข้าใจและควรตระหนักถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อในโรงพยาบาลในมารดาหลังคลอด เพื่อนำไปสู่การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลในมารดาหลังคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title Factors Relating to Nosocomial Infections among Postpartum Mothers at Maternal and Child Hospital Chiang Mai

Author Mrs. Nongyao Sangkham

M.N.S. Infection Control Nursing

Examining committee :	Assistance Prof. Dr. Warunee	Fongkaew	Chairman
	Assistance Prof. Akeau	Unahalekhaka	Member
	Associate Prof. Chavee	Baosoung	Member
	Assistance Prof. Wilawan	Senaratana	Member
	Associate Prof. Dr.Sukunya	Parisunyakul	Member
	Assistance Prof. Yupaporn	Mengumphun	Member

Abstract

The purposes of this study were to determine the incidence and distribution of nosocomial infections (NI) among postpartum mothers and were to identify a relationship between related factors and NI among postpartum mothers who delivered at the Maternal and Child Hospital between ^{June 1996} October 26, 1996 and February 25, 1997. A total of subjects were 1,321 mothers. The investigator collected the data by using a surveillance form which had been designed by the Maternal and Child Hospital and was modified by the researcher. Nosocomial infections as defined by the Centers for Disease Control and Prevention 1988 and 1992 , were used to diagnose infection. The surveillance was conducted both in the hospital and postdischarge, 7 - 15 days for vaginal delivery and 30 days for cesarean section.

The study results revealed that:

1. From 1,321 postpartum mothers under surveillance, 51 of whom or 51 infections, developed nosocomial infections with an infection rate of 3.9 per 100 mothers. Of these, 26 infections were found during hospitalization with an infection rate of 2.0 per 100 mothers. The remaining 25 infections were found through postdischarge surveillance with an infection rate of 3.2 per 100 mothers .

2. The highest infection rate was found in mothers aged between 15 - 19 years (6.5 per 100 mothers) . First gravida mothers had the highest infection rates (4.6 per 100 mothers). The most common site of infection was the episiotomy site (51 percent) followed by the endometrium site (21.6 percent) . Bacteria was found to be the cause of all infections. Gram Positive Bacteria was the major causative microorganism (55.9 percent of all cases) . The nosocomial infection rate was higher in mothers with underlying disease than those without any underlying disease (6.4 and 3.8 per 100 mothers respectively). The infection rates were also higher in mothers who had an abnormal rather than normal delivery (4.7 and 3.4 per 100 mothers respectively). Mothers with complications in the early postpartum period had the highest infection rate (11.3 per 100 mothers) followed by mothers who had complications during pregnancy (11.1 per 100 mothers). In terms of medical device insertion during delivery, it was found that mothers who received curettage had the highest infection rate (11.1 per 100 mothers), followed by mothers who had undergone more than five pelvic examinations during delivery (4.5 per 100 mothers).

3. There was a significant relationship between complications during pregnancy and early postpartum period and nosocomial infections ($P \leq 0.001$). Other factors were a curettage and a high number (>5 times) of pelvic examinations during delivery. These factors also had a significant relationship with nosocomial infections ($P = 0.01$ and $P < 0.05$ respectively).

Postpartum infection is one of the complications in obstetric patients. Nurses should be encouraged to understand and be aware of factors relating to nosocomial infections among postpartum mothers in order to prevent and control nosocomial infections effectively.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University